

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้งานวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
2. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
3. การบริหารจัดการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
4. การประกันคุณภาพการศึกษาระดับคณะ/วิทยาลัย และระดับหลักสูตร
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ความหมาย

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education : TQF) เป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น การแบ่งสายวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่า สามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย จัดการศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีมาตรฐานการอุดมศึกษาเป็นกลไกในการกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการอุดมศึกษา ประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต 2) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา 3) มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยในปี พ.ศ. 2552 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการศึกษาตลอดชีวิต และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศให้มีคุณภาพและมาตรฐานใกล้เคียง ซึ่งจะช่วยกำหนดความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย คุณภาพ

ของบัณฑิตมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง ประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจ เป็นที่พึงพอใจของนายจ้าง และเป็นคนดีของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็ง และขีดความสามารถ ในการพัฒนาประเทศชาติได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เน้นการจัดการศึกษาที่ ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษาอย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ โดยหลักสูตรที่พัฒนาปรับปรุงต้องมีหัวข้อรายละเอียดครบทุกประเด็น แต่หากมีประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา (มคอ. 1) หลักสูตรต้องพัฒนาให้เป็นไป ตาม มคอ. 1 โดยสาระสำคัญ มีการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตในสาขา/สาขาวิชา ปริญญา และ องค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาเท่าที่จำเป็นต้องมีในหลักสูตรสาขา/สาขาวิชาระดับคุณวุฒินั้น ๆ เพื่อเป็น หลักประกันผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาในสาขา/สาขาวิชาและระดับ คุณวุฒิเดียวกัน จะมีผลการเรียนรู้ไม่น้อยกว่าที่กำหนด มีผลบังคับใช้กับหลักสูตรที่พัฒนาเพื่อรับนักศึกษา ตั้งแต่ ปีการศึกษา 2553 ส่วนหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่แล้วต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ภายในปีการศึกษา 2555 (ลูกขวัญ อินคล้าย, ผ่องลักษณ์ จิตต์การุญ และวิราพร พงศ์อาจารย์, 2563, น. 160)

นอกจากนี้ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดให้มีการประเมินหลักสูตรเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก 5 ปี และต้องดำเนินการประกันคุณภาพหลักสูตรให้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานหลักสูตรโดยให้ผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 80 ของตัวบ่งชี้ทั้งหมด หลักสูตรใดมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไปต่อเนื่อง 2 ปีจะได้รับการเผยแพร่โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และหลังจากได้รับการเผยแพร่แล้ว ยังต้องรักษาคุณภาพให้มีมาตรฐาน และมีผลการประเมินอยู่ระดับดีขึ้นไปอยู่เสมอ หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะถอนการเผยแพร่จนกว่าจะมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2558 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาออกประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และแนวทางการบริหารหลักสูตรให้ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา บังคับใช้กับหลักสูตรที่กำลังพัฒนา/ปรับปรุง เพื่อเปิดสอนในปีการศึกษา 2559 โดยสาระสำคัญ มีการเพิ่มเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา เพิ่มคุณสมบัติอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและประจำหลักสูตรให้มีคุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรมีคุณสมบัติด้านวิชาการ กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก รวมไปถึงคุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กำหนดเกณฑ์สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีที่เน้นปฏิบัติการ และการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษาเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้ปรับปรุงหลักสูตรในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559

ความสำคัญ

1. เป็นเครื่องมือในการนำแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการวัดการศึกษาตามที่กำหนดใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม
2. มุ่งเน้นที่ Learning Outcomes ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพเพื่อประกันคุณภาพของบัณฑิต
3. มุ่งประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเข้าไว้ ด้วยกันและเชื่อมโยงให้เป็นเรื่องเดียวกัน
4. เป็นเครื่องมือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคมและสถาบันอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่คาดว่าจะพึงมี
5. มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันใด ๆ ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้ในสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายโดยมั่นใจถึงคุณภาพ

ของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข และภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของนายจ้าง

6. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการประกันคุณภาพขั้นต่ำของบัณฑิตในแต่ละสาขา/สาขาวิชา หรือแต่ละคุณวุฒิ
2. เพื่อให้แต่ละสาขา/สาขาวิชามีการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตกันเอง โดยบัณฑิตในสาขา สาขาวิชาเดียวกันของแต่ละสถาบันฯ มีคุณภาพไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับการศึกษาของสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ
3. เพื่อนำไปสู่การลดขั้นตอน/ระเบียบ (Deregulations) ในการดำเนินการให้กับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเข้มแข็งและความพร้อมในการจัดการศึกษา

องค์ประกอบ

1. ระดับคุณวุฒิ (Levels of Qualifications)
 - ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี)
 - ระดับที่ 2 ปริญญาตรี
 - ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต
 - ระดับที่ 4 ปริญญาโท
 - ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง
 - ระดับที่ 6 ปริญญาเอก
2. มาตรฐานผลการเรียนรู้ (Domains of Learning) ของคุณวุฒิของประเทศไทย มีอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้
 - ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Morals)
 - ด้านความรู้ (Knowledge)
 - ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)
 - ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility)
 - ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical, Communication and Information Technology Skills)

กล่าวโดยสรุป กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คือ แนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นที่มาตรฐานของผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของบัณฑิต เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อการผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสมกับพลวัตของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีเจตนารมณ์ให้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 รองรับการบริหารจัดการ หลักสูตรให้ได้คุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และตามจุดเน้นของแต่ละสาขาวิชา โดยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 มีสาระสำคัญ 5 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ดังนี้

ด้านการกำกับมาตรฐาน

1. จำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตร
2. คุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร
3. คุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
4. คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน
5. คุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
6. คุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
7. คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์
8. การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษา
9. ภาระงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา
10. การปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนด

ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษา ปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิด การศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับ การศึกษาภาคปกติ

ระบบไตรภาค

1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษา ปกติมีระยะเวลา ศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์ โดย 1 หน่วยกิตระบบไตรภาค เทียบได้กับ 12/15 หน่วยกิตระบบ ทวิภาค หรือ 4 หน่วยกิต ระบบทวิภาค เทียบได้กับ 5 หน่วยกิตระบบไตรภาค

ระบบจตุรภาค

1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษา ปกติมีระยะเวลา ศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์ โดย 1 หน่วยกิตระบบจตุรภาค เทียบได้กับ 10/15 หน่วยกิตระบบ ทวิภาคหรือ 2 หน่วยกิต ระบบทวิภาค เทียบได้กับ 3 หน่วยกิตระบบจตุรภาค

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษา นั้นรวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

การคิดหน่วยกิต

1. รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อ ภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

2. รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา ปกติให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

3. การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา ปกติให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

4. การทำโครงงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงงานหรือกิจกรรมนั้นไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

5. การค้นคว้าอิสระ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6. วิทยานิพนธ์ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

โครงสร้างหลักสูตร

ปริญญาโท ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 แผน คือ

แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

แบบ ก 1 ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิตสถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด

แบบ ก 2 ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิตและศึกษางานรายวิชาอีก ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ แต่ต้องมีการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต และไม่เกิน 6 หน่วยกิต

ปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น 2 แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง คือ

แบบ 1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด ดังนี้

แบบ 1.1 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

แบบ 1.2 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตามแบบ 1.1 และแบบ 1.2 จะต้องมีมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน

แบบ 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงและก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

แบบ 2.1 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

แบบ 2.2 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตามแบบ 2.1 และแบบ 2.2 จะต้องมีมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน
การรับและเทียบโอนหน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาหรือวิทยานิพนธ์จากหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่วิทยาลัยศึกษาในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอนของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

อนึ่ง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หากเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน ให้เทียบโอนหน่วยกิตได้ ไม่เกินร้อยละ 40 ของหลักสูตรที่จะเข้าศึกษา

การลงทะเบียนเรียนและระยะเวลาการศึกษา ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 15 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ และให้ใช้เวลาศึกษาในแต่ละหลักสูตร ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก ดังนี้

ปริญญาโท ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 5 ปีการศึกษา

ปริญญาเอก ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษา ไม่เกิน 8 ปีการศึกษา ส่วนผู้ที่สำเร็จปริญญาโทแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษา ไม่เกิน 6 ปีการศึกษา

การลงทะเบียนเรียนสำหรับผู้เข้าศึกษาแบบไม่เต็มเวลา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดจำนวนหน่วยกิตที่ให้ลงทะเบียนเรียนได้ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ โดยเทียบเคียงกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดข้างต้น ในสัดส่วนที่เหมาะสม หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

ด้านอาจารย์

อาจารย์ประจำ หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนั้น ที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษา และปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา สำหรับอาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานนี้เริ่มบังคับใช้ ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง มาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษของอาจารย์ประจำ

อาจารย์ประจำหลักสูตร หมายถึง อาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอน ซึ่งมีหน้าที่สอนและค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกัน แต่ต้องเป็นหลักสูตรที่อาจารย์ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตาม

ประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา โดยจะเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้นพบพิพาทวิทยาการหรือสหวิทยาการให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถซ้ำได้ไม่เกิน 2 คน

อาจารย์พิเศษ หมายถึง ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ

1. ปริญญาโท

1.1 อาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าและมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

1.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 3 คน มีคุณสมบัติปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน หรือมีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า 10 คน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มั่นใจให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

1.3 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.3.1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและการค้นคว้าอิสระ ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณสมบัติปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

1.3.2 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ต้องมีคุณสมบัติและคุณสมบัติ

ดังนี้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นอาจารย์ประจำ ต้องมีคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณสมบัติปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูง

เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

1.4 อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน รวมไม่น้อยกว่า 3 คน ทั้งนี้ ประธานกรรมการสอบต้องไม่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักหรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม โดยอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการ ดังนี้

1.4.1 กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลังโดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

1.4.2 กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าและมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

1.5 อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอนและต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง

ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

2. ปริญญาเอก

2.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลังโดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

2.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 3 คน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการ ต้องเป็นผลงานวิจัย

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างย้งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน หรือมีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า 10 คน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

2.3 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.3.1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการ ต้องเป็นผลงานวิจัย

2.3.2 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติ ดังนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นอาจารย์ประจำ ต้องมีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ เช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงมาก เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้นและแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

2.4 อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน รวมไม่น้อยกว่า 5 คน ทั้งนี้ ประธานกรรมการสอบต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก โดยอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการ ดังนี้

2.4.1 กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการ ต้องเป็นผลงานวิจัย

2.4.2 กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงมาก เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้นและแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

2.5 อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอน และมีผลงานทางวิชาการ ที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการ ที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง

ในกรณีรายวิชาที่สอนไม่ใช่วิชาในสาขาวิชาของหลักสูตร อนุมัติให้อาจารย์ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ ทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนได้

ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชาโดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

ด้านนักศึกษาและบัณฑิต

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก มีดังนี้

ปริญญาโท จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

ปริญญาเอก จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าที่มีผลการเรียนดีมากหรือปริญญาโทหรือเทียบเท่าและมีผลการสอบภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา นักศึกษาจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

ปริญญาโท

แผน ก แบบ ก 1 เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

แผน ก แบบ ก 2 ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า พร้อมทั้งเสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ หรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการโดยบทความที่นำเสนอฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) ดังกล่าว

แผน ข ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนน เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบ

ประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น พร้อมทั้งเสนอรายงานการค้นคว้าอิสระและสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง โดยเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ และรายงานการค้นคว้าอิสระหรือส่วนหนึ่งของรายงานการค้นคว้าอิสระต้องได้รับการเผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สืบค้นได้

ปริญญาเอก

แบบ 1 สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้งซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบันและต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการ การอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

อย่างน้อย 2 เรื่อง

แบบ 2 ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนน เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบันและต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

การบริหารจัดการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้เริ่มจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ด้วยเห็นว่า การศึกษาขั้นสูงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ และการพัฒนาคุณภาพของ นักวิชาการ นักวิชาชีพ อาจารย์ ครู ตลอดจนบุคลากรจากองค์กรต่างๆ ในส่วนภูมิภาคให้มีความรู้ ความสามารถในระดับสูง สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น ประเทศชาติ และ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เนื่องจากการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มี คุณภาพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และรองรับการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมของ อาเซียน โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญคือเป็น “บัณฑิตที่มีคุณภาพและเป็นสากล” โดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้เริ่มจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 จนถึง ปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) โดยทุกหลักสูตรมีคุณภาพเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

แห่งชาติ (TQF) เปิดสอนหลักสูตรคุณวุฒิบัณฑิตและมหาบัณฑิต เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความพร้อมและรองรับการพัฒนาในทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม และการเมืองการปกครอง ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและ ตอบสนองต่อการเป็น “สถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิต และสร้างโอกาสทางการศึกษา ตามความต้องการของท้องถิ่นให้มีคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการ และวิชาชีพ มีความเข้มแข็งในการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นเลิศทางวิชาการและ ภาษา ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ การบริการวิชาการ และการบูรณาการการเรียนการสอน กับการวิจัย การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เชิดชูและสืบสานภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน สังคม และประเทศ ด้วยการพัฒนาระบบ บริหารจัดการคุณภาพตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

พันธกิจ

เพื่อให้การพัฒนาศึกษาบัณฑิตวิทยาลัยนำไปสู่วิสัยทัศน์ได้อย่างบังเกิดผล จึงได้กำหนดพันธกิจ หลักไว้ 7 ด้าน ได้แก่

1. ประสานและดำเนินการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษากับหน่วยงานอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานวิชาชีพ มีคุณลักษณะตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับ อุดมศึกษาแห่งชาติและตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย
3. ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยองค์ความรู้ระดับสูง
4. สร้างเครือข่ายทางวิชาการในระดับบัณฑิตศึกษากับหน่วยงานในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
5. สนับสนุนและส่งเสริมการบูรณาการระหว่างการศึกษา การบริการวิชาการแก่ชุมชนกับการเรียนการสอน
6. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
7. พัฒนาระบบบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหาร จัดการบ้านเมืองที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
2. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานวิชาชีพ ให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย
3. เพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมจากงานวิจัย ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ท้องถิ่น

4. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการในระดับบัณฑิตศึกษาและความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ

5. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางวิชาการให้กับอาจารย์และนักศึกษา ตลอดจนถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับท้องถิ่น

6. เพื่อสืบสานและรักษาศิลปะและวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

7. เพื่อบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาให้มีสมรรถนะและความรอบรู้ทางวิชาการ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น

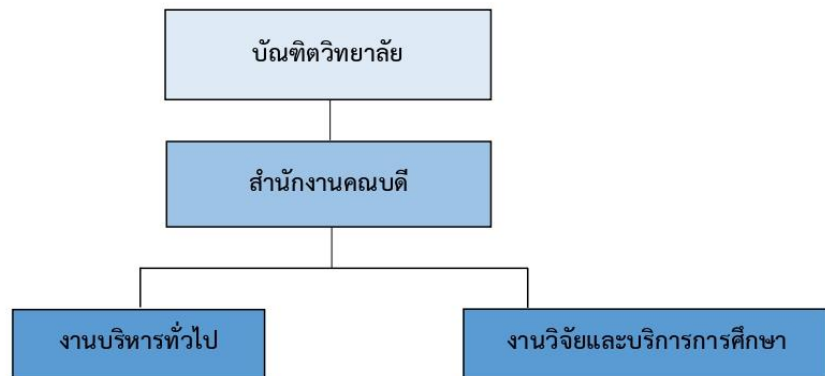
ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารบัณฑิตวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพ

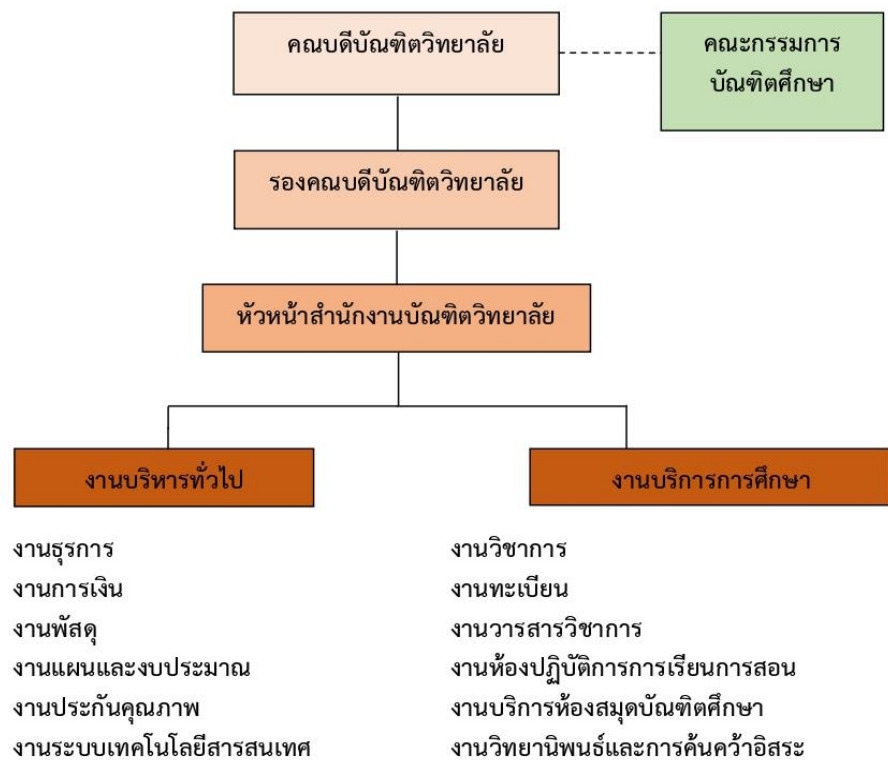
โครงสร้างองค์กร และโครงสร้างการบริหารงาน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จัดให้มีการบริหารงานโดยอยู่ภายใต้การแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยมีฐานะเทียบเท่าคณะ มีการแบ่งส่วนการบริหารบัณฑิตวิทยาลัยตามโครงสร้าง ดังต่อไปนี้

โครงสร้างองค์กร (Organization Chart)

โครงสร้างการบริหารงาน (Administration Chart)

ภาพที่ 2.2 : โครงสร้างองค์กรและโครงสร้างการบริหารงาน

ที่มา : ยุทธศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย, 2563

งานบริการการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยแบ่งโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เป็น 2 ส่วน ได้แก่ งานบริหารทั่วไป และงานบริการการศึกษา โดยงานบริการการศึกษามีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา งานบริการการศึกษามีภาระงานรับผิดชอบจัดการศึกษา 7 งาน (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2560) ดังนี้

งานหลักสูตรและการสอน

1. การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร
2. การรวบรวมและจัดเก็บ มคอ.
3. แผนการรับนักศึกษา
4. แผนการเรียนเสนอแนะ
5. การขอเปิดรายวิชา
6. การจัดตารางสอน
7. ข้อมูลอาจารย์ผู้สอน
8. ค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
9. ปฏิทินวิชาการ
10. การสอบประมวลความรู้และการสอบวัดคุณสมบัติ

งานทะเบียนและวัดผล

1. การเทียบโอนและยกเว้นรายวิชาเรียน
2. การสอบปลายภาคการศึกษา
3. การส่งผลการเรียน
4. การแก้ไขผลการเรียน “I” และ “M”
5. การพิจารณาสำเร็จการศึกษา
6. การพ้นสภาพนักศึกษา

งานรับนักศึกษา

1. งานนิทรรศการและแนะแนวการศึกษา
2. คู่มือการรับสมัคร
3. การรับสมัครนักศึกษา
4. การสอบคัดเลือก
5. การสอบรายวิชาเสริม
6. คู่มือนักศึกษา
7. การปฐมนิเทศ
8. การรายงานตัว

งานวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

1. คู่มือวิทยานิพนธ์
2. การอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ
3. การสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ
4. การสอบวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ
5. งานตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ
6. งานขอสำเร็จการศึกษา

งานสารสนเทศ

1. ข้อมูลจำนวนนักศึกษา
2. ข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา
3. ระบบฐานข้อมูลอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ
4. ฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร
5. ฐานข้อมูลเอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper)

งานบริการการศึกษา

1. ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
2. หน่วยบริการห้องสมุดวิทยานิพนธ์
3. งานบริการวิชาการสู่ชุมชน
4. งานพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่า

งานวารสารวิชาการ

1. วารสารบัณฑิตวิจัย
2. วารสารพัฒนศาสตร์
3. คู่มือการส่งบทความวารสารวิชาการออนไลน์

นอกจากนี้ งานบริการการศึกษายังกำกับ ดูแล และดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2559 – 2563 จำนวน 13 หลักสูตร ดังต่อไปนี้

บัณฑิตวิทยาลัย

หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้

คณะครุศาสตร์

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์

หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา

คณะวิทยาการจัดการ

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ

วิทยาลัยพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีชุมชนแห่งเอเชีย

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อมชุมชน

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อมชุมชน

จะเห็นได้ว่า งานบริการการศึกษา เป็นส่วนงานที่ต้องดำเนินการบนพื้นฐานของ คุณภาพที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 เพื่อให้การจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีประสิทธิภาพ และส่งผล ต่อเสถียรภาพของหลักสูตรในอนาคต

การประกันคุณภาพการศึกษาระดับคณะ/วิทยาลัย และระดับหลักสูตร

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติการกำกับ ติดตาม และพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับกรอบแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว มาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษา ระดับอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และเพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตั้งแต่ระดับหลักสูตร ระดับคณะและระดับสถาบัน เป็นไปตามคุณภาพ มาตรฐานที่กำหนด นำไปสู่การสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ สร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมและ ประเทศชาติ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2563)

ความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา

ภารกิจหลักที่มหาวิทยาลัยจะต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การ ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจ ทั้ง 4 ประการดังกล่าว มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ปัจจุบันมีปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาใน ระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการ ปัจจัยดังกล่าว คือ

1. คุณภาพของมหาวิทยาลัยและบัณฑิตภายในประเทศที่มีแนวโน้มแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคมโดยรวมของประเทศในระยะยาว
2. ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ต่อการอุดมศึกษา ทั้งในประเด็นการบริการศึกษาข้าม พรมแดนและการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบัณฑิต การประกอบอาชีพของบัณฑิตในอนาคต

อันเป็นผลจากการรวมตัวของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งทั้งสองประเด็นต้องการการรับประกันของคุณภาพการศึกษา

3. มหาวิทยาลัยมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าสามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิต ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล การพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้งอุตสาหกรรมและบริการการพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ระดับท้องถิ่นและชุมชน

4. มหาวิทยาลัยจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะ (Public Information) ที่มีประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนักศึกษา ผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐบาล และประชาชนทั่วไป

5. สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่เปิดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม (Participation) มีความโปร่งใส (Transparency) และมีความรับผิดชอบซึ่งตรวจสอบได้ (Accountability) ตามหลักธรรมาภิบาล

6. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มหาวิทยาลัยทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน รวมถึงให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอก โดยการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

7. กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 และคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ประกาศแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2552 เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและเพื่อการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา

8. กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554 เพื่อเป็นกลไกส่งเสริมและกำกับให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานตามประเภทหรือกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา 4 กลุ่ม

9. กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558 ระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และแนวทางการบริหารเกณฑ์เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ตลาดแรงงาน และความก้าวหน้าของศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไป

10. กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 เพื่อให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประกาศกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

11. กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2561 โดยไทยกเลิก ประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการฉบับเดิม ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2549 เพื่อเป็นกลไกกำกับมาตรฐานระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน โดยทุกหน่วยงานระดับอุดมศึกษาจะได้ใช้เป็นกรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

1. เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏได้มีการพัฒนามุ่งสู่วิสัยทัศน์และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยระบบดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเป็นไปตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว มาตรฐานระดับชาตินานาชาติ
2. เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตั้งแต่ระดับคณะหรือหน่วยงานเทียบเท่า และระดับสถาบันในภาพรวมตามระบบคุณภาพและกลไกที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนั้น ๆ กำหนดขึ้น โดยวิเคราะห์ เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบคุณภาพต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามเกณฑ์และได้มาตรฐาน
3. เพื่อให้คณะหรือหน่วยงานเทียบเท่า และมหาวิทยาลัยราชภัฏทราบสถานภาพของตนเอง อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมาย (Targets) และเป้าประสงค์ (Goals) ที่ตั้งไว้ ตามจุดเน้นของตนเอง
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา ตลอดจนข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงาน เพื่อนำไปปรับปรุงผลการดำเนินการในแต่ละระดับอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับขีดความสามารถของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
5. เพื่อให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้มั่นใจว่ามหาวิทยาลัยสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามที่กำหนด
6. เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของมหาวิทยาลัยราชภัฏและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอุดมศึกษาในแนวทางที่เหมาะสม

ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา

ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแล สถานศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และ แนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร มีการดำเนินการตั้งแต่การควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพ การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา จะมุ่งไปที่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าการ

ประเมินคุณภาพ เพื่อให้สามารถส่งเสริมสนับสนุน กำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนด สะท้อนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับคณะ และระดับสถาบัน เป็นการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่คณะและมหาวิทยาลัยพัฒนาระบบประกันคุณภาพ โดยยึดหลักเสรีภาพทางวิชาการและควมมีอิสระในการดำเนินการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งจะประเมินตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ต้องการให้คณะ และมหาวิทยาลัยพัฒนาตามศักยภาพและประเภทของกลุ่มสถาบัน ซึ่งเป็นการประเมินความเข้มแข็งทางวิชาการ

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง คือ คณะกรรมการระดับนโยบายและผู้บริหารสูงสุดของมหาวิทยาลัยที่จะต้องให้ความสำคัญ และกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและเข้าใจร่วมกันทุกระดับ โดยมอบหมายให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการรับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการหรือหน่วยงานนี้ คือ การจัดระบบประกันคุณภาพ พร้อมทั้งกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพที่เหมาะสมสำหรับคณะ และสถาบัน ระบบประกันคุณภาพที่ใช้ต้องสามารถเชื่อมโยงให้เกิดคุณภาพของการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับหลักสูตร ระดับคณะ ไปจนถึงระดับสถาบัน โดยอาจจำเป็นต้องจัดทำคู่มือคุณภาพในแต่ละระดับ เพื่อกำกับการดำเนินงาน แต่ที่สำคัญคณะกรรมการหรือหน่วยงาน ต้องประสานงานและผลักดันให้เกิด ระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถใช้งานร่วมกันได้ในทุกระดับ

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรครอบคลุมเรื่องการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา การวางระบบกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (โดยเฉพาะการคณานิพนธ์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558) ผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัยของคณาจารย์ สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ การดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งคุณภาพบัณฑิต ซึ่งจะพิจารณาจากการมีงานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ คุณภาพผลงานตีพิมพ์และเผยแพร่ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากนี้ยังเพิ่มตัวบ่งชี้ที่ใช้วัดคุณภาพของการจัดการศึกษาให้แก่บัณฑิต โดยอ้างอิงจากตัวบ่งชี้ของการประเมินของเครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN – QA) เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สามารถทัดเทียมกับสากลได้ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ 4 ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และองค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะ ครอบคลุมการดำเนินงานของคณะเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละ

หลักสูตร รวมทั้งกิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การให้บริการทางวิชาการ การวิจัย การบริหารจัดการและการประกันคุณภาพของคณะ โดยเพิ่มตัวบ่งชี้ที่สะท้อนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์ประกอบที่ 3 และองค์ประกอบที่ 4

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

บุญร่วม คำเมืองแสน (2563) ได้แสวงหาแนวทางการบริหารหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ของอาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สร้างรูปแบบการบริหารหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาของอาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ของอาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ไปพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารหลักสูตรเป็นภาระหน้าที่ของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่ออกเป็นกฎหมายให้มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานกลางของทุกหลักสูตร ผลลัพธ์ของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับ การออกแบบหลักสูตร 2) การบริหารหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการนั้น อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจะต้องมีคุณวุฒิคุณสมบัติเป็นไปตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ และควรมีการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ให้เป็นไปตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย รวมถึงผลลัพธ์ของผู้เรียนทั้ง 6 ด้าน ตามที่ปรากฏใน มคอ. 2 ซึ่งแต่ละรายวิชามีจุดเน้นในแต่ละด้านที่แตกต่างกัน รวมถึงการดำเนินชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนา และ 3) ควรมีการบริหารจัดการร่วมกับวิทยาเขตต่าง ๆ เช่น มีคู่มือในการบริหารหลักสูตร มีข้อสอบกลาง ควรมีการเรียนปรับพื้นฐานร่วมกัน เน้นด้านพุทธศาสนาและปรัชญา มีการกำกับดูแลติดตามอย่างใกล้ชิด พร้อมส่งเสริมให้นักศึกษา มีการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่พัฒนาการเรียนการสอนหรือการวิจัยร่วมกัน เพื่อเป็นเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน

สปีพงษ์ ปราบใหญ่, ยศระวี วายทองคำ และรุ่งรัตน์ เจริญจิตต์ (2562) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ด้านเทคโนโลยี ได้แก่ 1) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการเรียนการสอน เพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงาน เช่น โซเชียลมีเดีย แอปพลิเคชัน 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และ 4) สร้างระบบการจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา ด้านนโยบายการเมือง ได้แก่ 1) ควรจัดการศึกษาโดยเน้นความรู้ความเชี่ยวชาญในอาชีพและสายงาน

ต่าง ๆ 2) ควรประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาทักษะของบัณฑิต 3) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 4) จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ 1) ควรส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและทุนวิจัยจากภายนอกสถาบัน 2) ควรเน้นการสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งในปัจจุบันและอนาคต 3) ควรบูรณาการข้ามศาสตร์วิชาเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และ 4) ลดต้นทุนในการเรียน โดยใช้ระบบสนับสนุนผู้เรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ 1) ควรจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรและเกณฑ์วิชาชีพที่กำหนด 2) พัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองกับบริบทสังคมไทยและวัฒนธรรมและสังคมโลก 3) บูรณาการสังคมและวัฒนธรรมกับการสอนโดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมหลากหลาย และ 4) ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องภาษาและวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน

สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย และวัฒน์ จิตวาทโน (2562) ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตาม มาตรฐานอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พัฒนารูปแบบ การพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามมาตรฐานอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเสนอรูปแบบการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตาม มาตรฐานอุดมศึกษาของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบผสมวิธี คือ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อใช้องค์ความรู้ดังกล่าวมาพัฒนาเป็น รูปแบบ และการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ทำการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาตามมาตรฐานอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน โดยเรียงตามลำดับ คือ หลักสูตร อาจารย์ กระบวนการเรียน การสอน งบประมาณ ปัจจัยเกื้อหนุน การวัดและประเมินผล และนิสิต 2) รูปแบบการพัฒนาการจัดการ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามมาตรฐานอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมาย ทั้งนี้ สร้างรูปแบบ นำรูปแบบไปใช้ ติดตามประเมินผลการดำเนินการตามรูปแบบ 3) ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบรูปแบบ การพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามมาตรฐานอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง

ทองดี ศรีตระการ, สมศักดิ์ บุญปู และอำนาจ บัวศิริ (2562) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและ ปัญหาของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อการพัฒนาและนำเสนอกลยุทธ์การบริหารสู่ความ เป็นเลิศของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านการบริหารบัณฑิตวิทยาลัยควรทำหน้าที่ในการดูแลมาตรฐาน คุณภาพ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งหมด เพื่อควบคุมคุณภาพมาตรฐานและความเป็นเอกภาพ ในการบริหารจัดการ ด้านบัณฑิต/นิสิต จำนวนรับเข้าของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีจำนวนมาก หากเทียบสัดส่วนระหว่างนิสิตและอาจารย์ ด้านอาจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตามที่เกณฑ์ ระบุว่า ต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา นั้น ยังมีบางส่วน ที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์นี้ ด้านหลักสูตร การประเมินหลักสูตรตามเกณฑ์ สกอ. ซึ่งกำหนดให้มีการ

ประเมินหลักสูตรภายในระยะเวลา 5 ปี ยังมิได้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ในบางส่วนที่มีการดำเนินการยังขาดความเป็นมาตรฐานเดียวกัน ด้านการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Block Course ในหลายหลักสูตรจัดการเรียนการสอนทำโดยอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ซึ่งในกรณีรายวิชาที่เป็นอาจารย์พิเศษมักพบปัญหาเรื่องการจัดทำ มคอ. 3 รายละเอียดประจำรายวิชา และมคอ. 5 รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา ด้านวิทยานิพนธ์ รูปแบบการทำวิทยานิพนธ์ขาดความเป็นมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากแต่ละหลักสูตรจัดทำคู่มือการจัดวิทยานิพนธ์ขึ้นมาเอง แม้ว่าจะอ้างอิงแบบของบัณฑิตวิทยาลัยก็ตาม ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยจัดบริการด้านกายภาพที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนานิสิต ห้องเรียนมีอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนรู้ครบถ้วนและเพียงพอ

ทนากร ศรีก๊อ, ชุตินา มุสิกานนท์ และเด่น ชะเนติยัง (2561) ได้ศึกษาองค์ประกอบแนวทางการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา ระดับปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ อาจารย์ นิสิตนักศึกษา ผู้บริหารหลักสูตร และทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ ปัจจัยด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผลผลิต ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ คุณภาพวิทยานิพนธ์และการตีพิมพ์เผยแพร่ และคุณภาพของดุษฎีบัณฑิต ปัจจัยบริบทของหลักสูตร ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และรายวิชาหลักสูตร ผลการประเมินความเป็นไปได้ของ รูปแบบการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษา ระดับปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

ลูกขวัญ อินทร์คล้าย, ผ่องลักษณ์ จิตต์การุญ และวิราพร พงศ์อาจารย์ (2560) ได้ศึกษาสภาพหลักสูตรในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรและข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และนำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผลการวิจัยพบว่า 1) ปีการศึกษา 2555 – 2560 มหาวิทยาลัยเปิดสอนรวม 62 หลักสูตร มีอาจารย์ประจำหลักสูตรครบจำนวนตามเกณฑ์ หลักสูตรส่วนใหญ่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษา และไม่ผ่าน 5 หลักสูตร 2) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เมื่อพิจารณาตามหลักการพัฒนาหลักสูตรของทาบ 7 ขั้น ในภาพรวมและรายชั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยขั้นที่ 7 “การกำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมิน” มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติสูงที่สุดและขั้นที่ 1 “การวินิจฉัยความต้องการ” มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด และ 3) แนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

ราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแก่อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคู่มือที่ชัดเจน มีกลไกในการกำกับติดตาม ด้านการดำเนินการ ควรพัฒนาหลักสูตรตามหลักการของทาบา 7 ชั้น โดยเน้นการพัฒนาในประเด็นที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุดของแต่ละชั้นโดยเฉพาะชั้นการวินิจฉัย ความต้องการ ควรใช้กระบวนการวิจัยที่มีคุณภาพ ให้ครอบคลุมทั่วถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

เกียรติพงษ์ มีเพียร และกนกอร บุญมี (2558) ได้ศึกษาสภาพการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย และนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยที่มีประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า

- 1) สภาพการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทยเป็นการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทยที่มีประสิทธิผล อยู่ในระดับมาก
- 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การบริการวิชาการแก่สังคม การจัดการสู่ความเป็นสากล การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และหลักสูตร ตามลำดับ และ
- 3) รูปแบบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยที่มีประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย ได้แก่ ทิศทางที่เน้นด้านการบริการวิชาการแก่สังคม การจัดการสู่ความเป็นสากล และการวิจัยตามลำดับ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ยังขาดการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบและข้อบังคับที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาและการวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น การให้ความสำคัญและการดำเนินการตามเกณฑ์ดังกล่าว ถือเป็นภาระหน้าที่หลักของหน่วยงานจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่จะต้องเร่งดำเนินการ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมกันทั้งในและต่างประเทศ